

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Cob/60/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7215214462
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Hlaváčová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7215214462.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu P. P. M. a členov senátu U. N. O. a U. H. H. v právnej veci žalobcu: G. a.s., M. 4, F., G.: XX XXX XXX zastúpeného advokátkou P. N. Q., K. X. D. cesta X/A, W. proti žalovanému: B. spol. s r.o., P. cesta XX/B, O., G.: XX XXX XXX zastúpeného advokátskou kanceláriou Q. & F. s.r.o., Q. XX, O., G.: XX XXX XXX o zaplatenie XX.XXX,XX eura s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 13.1.2016 č. k. 30Cb/172/2015-53, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu XX.XXX,XX eura s úrokom z omeškania vo výške X.% ročne z dlžnej sumy XX.XXX,XX eura od X.X.XXXX do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške X.XXX,XX eura, z toho titulom zaplateného súdneho poplatku X.XXX,- eur a titulom náhrady trov právneho zastúpenia X.XXX,XX eura a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky XX,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Svoje rozhodnutie založil súd prvej inštancie na zistení, žalobca a žalovaný uzavreli - dňa XX.X.XXXX zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobca ako veriteľ prenechal žalovanému ako dlžníkovi peňažné prostriedky vo výške XX.XXX,- eur a dlžník sa zaviazal platiť úroky pôžičky vo výške X% ročne od XX.X.XXXX do zaplatenia.
- dňa XX.X.XXXX uzavreli sporové strany Dohodu o započítaní pohľadávok, v ktorej je v čl. I uvedené, že žalobca má proti žalovanému pohľadávku vo výške XXX.XXX,- eur (z dôvodu zmluvy o pôžičke zo dňa X.X.XXXX vo výške XXX.XXX,- eur a zmluvy o pôžičke zo dňa XX.X.XXXX vo výške XX.XXX,- eur) a túto pohľadávku žalobcu započítali s pohľadávkou žalovaného proti žalobcovi vo výške X.XXX.XXX,- Sk s tým, že rozdiel pohľadávok je v prospech žalobcu vo výške X.XXX.XXX,XX Sk.
- dňa XX.X.XXXX žalobca a žalovaný podpísali Uznanie záväzku a dohodu o započítaní, podľa ktorej celková výška záväzkov žalovaného voči žalobcovi činí XXX.XXX,XX eura a záväzok žalobcu voči žalovanému je vo výške XX.XXX,- eur, tieto vzájomné pohľadávky a záväzky započítali s tým, že dlh vo výške XXX.XXX,XX eura mal žalovaný zaplatiť žalobcovi najneskôr do XX.XX.XXXX.
- dňa X.X.XXXX uzavreli sporové strany Dohodu o vzájomnom započítaní záväzkov a pohľadávok, v ktorej žalovaný uznal svoj záväzok voči žalobcovi vo výške XX.XXX,XX eura a súčasne započítal svoju pohľadávku proti žalobcovi v sume XX.XXX,- eur s tým, že žalobcovi je povinný zaplatiť XX.XXX,XX eura.

3. Súd prvej inštancie posúdil nárok uplatnený žalobou podľa § 261 ods. 1 a ods. 9, § 323 ods. 1, § 407 ods. 3, § 358, § 264 ods. 1, § 365 vety prvej, § 369 ods. 1 a § 369c Obchodného zákonníka, § 657 a § 558 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka a § 2 Nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka a mal za preukázané, že žalovaný

nevrátil žalobcovi pôžičku v sume XX.XXX,XX eura. Konštatoval, že uzavreté dohody o započítaní a uznania záväzkov medzi účastníkmi konania sú platné, nie sú uzavreté v rozpore so zákonom, dohody uzavreli oprávnené subjekty a týkajú sa vecí, ktoré nevyklučujú takéto dohody, tieto sa nepriečia dobrým mravom, a preto žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi uplatnenú istinu s 9% úrokom z omeškania ročne od X.X.XXXX, lebo takýto úrok je v súlade s ustanovením § 369 Obchodného zákonníka. Úroky priznal žalobcovi odo dňa nasledujúceho po splatnosti záväzku žalovaného (XX.XX.XXXX) tak, ako vyplýva z Uznania záväzku a dohody o započítaní z XX.X.XXXX. Súd prvej inštancie uviedol, že tieto skutočnosti neboli medzi sporovými stranami sporné a žalovaný v konaní nespochybňoval výšku svojho záväzku voči žalobcovi. Pokiaľ žalovaný v konaní namietal, že uznania záväzkov a dohody o započítaní sú absolútne neplatné, súd prvej inštancie poukázal na obchodné zvyklosti medzi sporovými stranami, ktoré dlhodobo od roku XXXX do roku XXXX vzájomne uznávali a nespochybňovali uzavreté zmluvy o pôžičkách, dohody o započítaní pohľadávok a uznania záväzkov. Poukázal na nadväznosť dohôd o započítaní záväzkov, resp. uznaní záväzkov, ich časovú súvislosť a nadväznosť v nich uvádzaných súm, z ktorých podľa súdu prvej inštancie vyplýva, že účastníci týchto právnych úkonov vedeli čo podpisujú, ako sa dohodli do budúca, sumy sú jasné, zrozumiteľné a určité. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné vypočítať konateľov sporových strán tak, ako to navrhoval právny zástupca žalovaného za účelom objasnenia absolútnej neplatnosti týchto právnych úkonov, pretože mal za to, že posúdenie otázky absolútnej neplatnosti zmlúv a dohôd prislúcha ex offio súdu a v danom prípade takéto skutočnosti nenastali.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a žalobcovi, ktorý mal v konaní plný úspech, priznal náhradu trov konania vo výške X.XXX,XX eura, ktoré pozostávajú z náhrady zaplateného súdneho poplatku za návrh v sume X.XXX,- eur a z trov právneho zastúpenia vo výške X.XXX,XX eura. Trovy právneho zastúpenia súd prvej inštancie priznal podľa § 10 ods. 1 a § 13a vyhlášky č. 655/2004 Z.z. a pozostávajú z odmeny za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie protistrane, podanie žaloby) po XXX,XX eura + DPH a režijného paušálu 3x po X,XX eura + DPH. Podľa § 149 ods. 1 O. s. p. trovy konania mal žalovaný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie žalovaný odôvodnil odkazom na ustanovenie § 205 ods. 2 písm. c/ a písm. f/ O. s. p., lebo súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa XX.X.XXXX zmluvu o pôžičke, Dohodu o započítaní pohľadávok uzavreli dňa XX.X.XXXX, spísali dňa XX.X.XXXX uznanie záväzku a dohodu o započítaní a uzavreli dohodu o započítaní vzájomných záväzkov a pohľadávok dňa X.X.XXXX a žalobou v predmetnej veci sa žalobca domáha proti žalovanému zaplata sumy XX.XXX,XX eura z dôvodu nevrátených pôžičiek poskytnutých v rokoch XXXX až XXXX. Neúplné zistenie skutkového stavu veci súdom prvej inštancie odôvodnil nevykonaním navrhnutých dôkazov. Poukázal na to, že právny zástupca žalovaného namietal absolútnu neplatnosť právnych úkonov, ktorými žalovaný uznal svoje záväzky voči žalobcovi, lebo neboli uzavreté slobodne a vážne a na preukázanie týchto skutočností navrhol vypočítať konateľov sporových strán. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol tento návrh žalovaného na vykonanie dokazovania s poukazom na predložené listinné dôkazy, žalovaný zastával názor, že jedine navrhovaným výsluchom možno spoľahlivo zistiť, či dohody o uznaní záväzku, resp. dohody o započítaní boli urobené slobodne, vážne a bez omylu. Žalovaný mal tiež za to, že súd je povinný ex offio skúmať tieto právne úkony z hľadiska ich neplatnosti predovšetkým individuálne, pričom súd prvej inštancie sa uspokojil s ich hodnotením iba po stránke ich vzájomnej súvislosti. Tvrdil, že skutočnosť, že žalovaný nenamietal platnosť úkonov urobených od roku XXXX, nemôže mať žiadny vplyv na platnosť napadnutých úkonov. Nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odôvodnil žalovaný nesprávnou aplikáciou ustanovenia § 264 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka. Uviedol, že hierarchia prameňov obchodného práva, ktoré možno aplikovať na obchodnoprávne vzťahy, je daná v ustanovení § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka v poradí 1. Obchodný zákonník, 2. predpisy občianskeho práva, 3. obchodné zvyklosti a 4. zásady, na ktorých spočíva Obchodný zákonník. Z uvedeného podľa žalovaného vyplýva, že obchodné zvyklosti nemožno brať v tomto prípade do úvahy, lebo všeobecná právna úprava platnosti právnych úkonov sa nachádza v Občianskom zákonníku a osobitná úprava je zakotvená v Obchodnom zákonníku. Zdôraznil, že ustanovenie § 264 ods. 1 Obchodného zákonníka sa odvoláva na zvyklosti zachovávané všeobecne v príslušnom obchodnom odvetví a nie na zvyklosti medzi jednotlivými podnikateľmi.

6. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril, odvolanie bolo žalobcovi doručené X.X.XXXX.

7. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 a 380 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

8. Odvolacie konanie v predmetnej veci sa začalo podaním odvolania žalobcom dňa XX.X.XXXX za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku.

9. Od 1.7.2016 je účinný zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“), ktorý platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, ak nie je ustanovené inak (§ 470 ods. 1 C. s. p.).

10. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka (§ 187 ods. 2 veta prvá C. s. p.).

11. Podľa § 191 ods. 1 a 2 C. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

12. Predmetom konania je nárok žalobcu proti žalovanému na zaplatenie peňažnej sumy ako zostatku dlhu zo skorších pôžičiek, ktorý žalovaný písomne uznal čo do dôvodu a výšky, ale v lehote na plnenie neuhradil. Na preukázanie svojich tvrdení žalobca predložil listinné dôkazy - uznania dlhu žalovaným a dohody o započítaní vzájomných pohľadávok a záväzkov sporových strán, ktoré súd prvej inštancie považoval za nepochybné a nespochybniteľné, a preto ako nadbytočný zamietol návrh žalovaného na výsluch konateľov sporových strán v súvislosti s námietkou žalovaného, že ide o absolútne neplatné právne úkony pre nedostatok slobody a vážnosti zo strany žalovaného.

13. Z judikatúry súdov vyplýva, že ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, prihliada súd aj bez návrhu, ak vyjdú v konaní najavo. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a hľadá sa naň, ako keby nebol urobený, táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitosť, nespôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozpor so zákonom a pod. - rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júla 2012, sp. zn. 5 Cdo 208/2010).

14. Podľa § 185 ods. 1 C. s. p. súd rozhodne o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, nie je teda viazaný dôkaznými návrhmi sporových strán v tom smere, že by bol povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. V predmetnej veci však žalovaný spochybnil v konaní žalobcom predložené listinné dôkazy tvrdením, že ide o absolútne neplatné právne úkony. Súd prvej inštancie nielenže nezisťoval konkrétne dôvody žalovaným tvrdenej absolútnej neplatnosti predložených listín, ale zamietol aj návrh žalovaného na vykonanie dôkazu, ktorý by mal (podľa tvrdenia žalovaného) absolútnu neplatnosť právnych úkonov preukázať.

15. Súdna prax dospela k záveru, že dôkaz, ktorý účastník na preukázanie svojho tvrdenia označil, nie je potrebné vykonať zásadne len vtedy, ak jeho prostredníctvom nepochybne nemôžu byť rozhodné skutočnosti preukázané. Dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie v prejednávanej veci zamietol návrh žalovaného na výsluch konateľov sporových strán však tento predpoklad nespĺňajú, pretože ani súdu prvej inštancie neboli známe žalovaným tvrdené konkrétne dôvody absolútnej neplatnosti právnych úkonov, nemohol ich preto ani posudzovať a urobiť záver, že ani vypočutie konateľov sporových strán na platnosti predložených listinných dôkazov nič nezmení.

16. Vzhľadom na uvedené, ak sa súd prvej inštancie nezaoberal žalovaným vznesenou námietkou absolútnej neplatnosti právnych úkonov a nevykonával navrhované dokazovanie na zistenie dôvodnosti

tejto námietky, nedostatočne zistil skutkový stav a jeho záver o platnosti žalobcom predložených listín a tým aj záver o dôvodnosti nároku žalobcu na zaplatenie žalobou uplatnenej sumy je predčasný, a preto nesprávny.

17. Dôvodné je aj odvolanie žalovaného, pokiaľ namietal nesprávne právne posúdenie obchodných zvyklostí súdom prvého stupňa. Obchodné zvyklosti sú zmluvnými stranami fakticky dodržiavané pravidlá, ktoré sa nejakým spôsobom vyvíjali, ustálili a sú všeobecne akceptované bez toho, aby bolo požadované ich zakotvenie v právnom predpise, pričom sa posudzujú k určitému územiu, odvetviu a ku konkrétnemu prípadu. Pri určovaní práv a povinností zo záväzkového vzťahu sa prihliada aj na obchodné zvyklosti, ak sú zachovávané v príslušnom obchodnom odvetví (§ 264 ods. 1 Obchodného zákonníka) alebo ide o obchodné zvyklosti, na ktoré sa prihliada podľa zmluvy, ktorá na ne odkazuje alebo sú v zmluve priamo opísané (§ 264 ods. 2 Obchodného zákonníka).

18. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie neodkazuje na obchodné zvyklosti zachovávané všeobecne v príslušnom obchodnom odvetví, ale na obchodné zvyklosti medzi sporovými stranami. Aj keby medzi sporovými stranami sa vzhľadom na ich dlhoročné obchodné vzťahy vyvinula zvyklosť usporiadať vzájomné vzťahy po určitom období dohodou, ktorej predmetom bolo písomné uznanie záväzkov dlžnou zmluvnou stranou alebo dohodou o započítaní vzájomných pohľadávok a záväzkov, to ešte neznamená, že ide o dohody nespochybniteľné, ktoré by vylučovali právo niektorej zmluvnej strany namietat' ich absolútnu neplatnosť. Žalovaným tvrdená absolútna neplatnosť právnych úkonov je nepochybne podstatná skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie v predmetnej veci, preto pokiaľ žalovaný tvrdil, že sporovými stranami uzatvorené dohody sú absolútne neplatné a navrhoval na preukázanie tejto skutočnosti vykonať dokazovanie, súd bez vykonania týchto dôkazov a ich posúdenia nemôže prijať záver o tom, že ide o platné právne úkony alebo že ide o právne úkony neplatné.

19. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C. s. p. zrušil, pretože súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

20. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vypočítať konateľov sporových strán, prípadne vykonať aj ďalšie dôkazy, ak to sporové strany navrhnu a súd prvej inštancie bude ich vykonanie považovať za podstatné pre náležité objasnenie veci, vykonané dôkazy vyhodnotí postupom podľa § 191 C. s. p. jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti a prihliadne pritom na všetko, čo vyšlo v konaní najavo. V odôvodnení rozsudku jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonali, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

21. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 396 ods. 3 C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa podľa § 428 C.s.p. popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).